

Koncertekről

Fittler Katalin

Miskolci Szimfonikus Zenekar 2023. január 22.

Művészetek Palotája – Nemzeti Bartók Béla
Hangversenyterem

A kultúrpolitikai szempontból eléggé nem értékelhető, a szó legnemesebb értelmében „missziót” teljesíteni szándékozó „Szimfonikus zenekari körkép” sorozatból életképesen a „Felfedezések” sorozat alakult ki, évenkénti rendszeres exponált fellépési lehetőséget biztosítva több vidéki zenekarnak (a vidéki itt korántsem degradáló jelző!). A „túlélő” csapatba tartozik a Miskolci Szimfonikus Zenekar, amely az idén jelentős sikerként könyvelheti el e szereplési lehetőséget. A nemes kezdeményezés a fővárosba érkező együttesek iránti csekély (s azon belül is jelentékeny szóródást mutató) érdeklődés miatt bukott meg, ám azóta is mindig elszoruló szívvel várja az empatikus érdeklődő: mennyire telik meg a nézőtér.

Ezúttal örvendetes látványt jelentett a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem több szintjét szinte megtöltő néző – s ebben több szempont is közrejátszhatott. A korábbi, az együttesek mellett 20-21. századi kortárs magyar kompozíciókra is figyelmet irányító szándék módosult, a felfedeznivaló a továbbiakban fiatal művészekre és (bármely stíluskorszakból származó) ritkán hallható művekre fókuszál.

A Miskolci Szimfonikus Zenekar szólistája ezúttal Anton Gerzenberg volt, a 2021-es zürichi 15. Nemzetközi Anda Géza Zongoraverseny győztese, aki ekkor kapta különdíjként a Műpa-beli fellépés lehetőségét. Az est dirigense a pályáját nemzetközi terepen építő Török Levente volt, akinek nevével (és munkásságával) korábban az operalátogató közönség találkozhatott fővárosunkban.

Mint a koncertet megelőző, „Előhang” című beszélgetésből megtudhattuk, ő is részt vehetett a műsor kialakításában – neki köszönhetően Rachmaninov 2., c-moll zongoraversenyét követően két további zongoraművész-zeneszerző kompozíciója csendült fel, Lisztől a Prométheusz szimfonikus költemény, Dohnányi-tól pedig a fizs-moll szvit (Op. 19).

A produkcióról kiderült: nem okozott csalódást azokban, akik nagy várakozással érkeztek. Sőt, még örömteli „meglepetésre” is sor került: lévén az est a Magyar kultúra napján, a második rész kezdetén aktualitásként a zenekar eljátszotta a Himnuszt, amelyet épp 200 éve írt Kölcsey. (Hogy a megzenésítés kitől származik, az hallgatólagosan köztudottnak véve, nem került bekonferálásra – viszont élmény volt a megénekeltetett közönség részeként csatlakozni e nemzeti fohászhoz.)

Gerzenberg a beszélgetés során kitért arra, hogy a verseny és a koncertszereplés közötti különbség részben a közös felkészülés minőségében van (szorosabb kapcsolat alakul ki a próbák során a hangverseny kíséregyüttesével), ami lehetővé teszi, hogy a szólista alkalmanként nagylétszámú kamaragyüttesnek tekintse a zenekart, dialogizáló kapcsolatot alakítva ki a fontos tematikus anyagokat játszó zenekari szólistákkal. Ebből az est folyamán nem sokat hallhattunk – az előadás sikerét lenyűgöző zenei-technikai felkészültségén túl Török Levente biztos kezű irányítása biztosította. Tanulságos lett volna látni (nemcsak fiatal) kollégáinak, hogy az elsősorban színházi/operai karmesterként működő dirigens mennyire „érzi” a pódiumot! Közben esztétikus látványt nyújt, mozdulataival elsősorban a zenei karakterekre koncentrálnak, különös tekintettel a tempóváltásokra. Minden mozdulata informatív, tehát „beintésekkel” ad biztonságot az egyes szólamoknak, illetve zenekari szólistáknak, ugyanakkor folyamatosan építi a nagyformák ívét, ezzel is intenzív játékra inspirálva a hangszereket. Érdemes megemlíteni: mozdulatkészletének köszönhetően nem kényszerül arra, hogy apró, rebbenő gesztusokkal kérjen halk hangzást – a plasztikus gesztusok biztonságot adnak a játékosoknak, a zenei karakterek pedig (figyelembe véve a kotta dinamikai előírásait) értőbben valósulnak meg.

Nem kétséges: sikeres szereplésként könyvelheti el az est egészét a zenekar. Akkor is, ha a Liszt-műben a vonósok (elsősorban a hegedűk) tónusa némiképp kívánivalót hagyott maga után, és inkább a hallható igyekezet volt értékelhető, mint a tényleges hangzásoké. De a játékosok jelenlétének intenzitása mindenképp dicséretes! És az is, hogy nem mechanikus dinamikai szintekből gazdálkodtak, hanem – többnyire a hangszereles arányait visszaadón – építkeztek, a dirigensi instrukciókat követve. Más kérdés, hogy a Dohnányimű előtti hangoláshoz hasonló megérdemelt volna a szimfonikus költemény is!

A harminc éves Török Leventének nemcsak a teljesítményét, de muzsikus habitusát is dicséri, hogy lelkesedésével mindvégig inspirálta a játékosokat. Az időnként hallható különbségből a publikum a jobbik részt követi: az impulzív látvány hatására szívesen korigálja a vérszegényebb hangzást, és amikor csúcsra

tör egy-egy fokozás, utólag „jóváírja” az esetlegességeket. Voltaképp ez az élő koncertek varázsának egyik egyedi lehetősége – és az ilyen hangversenyek élményéből leginkább a szépre emlékezve várja a folytatást az érdeklődő.

Akad tehát felfedeznivaló bőven: nemcsak Dohnányi szvitje, hanem Liszt szimfonikus költeménye is olyan műnek tűnt, amit szívesen hallgatnánk a koncertrepertoár részeként – és minden bizonnyal megjegyezte a két fiatal muzsikusz nevét a hallgatóság.

Ezúttal érdemes kitérni a műsorismertetőre is. Várkonyi Tamás írása egyaránt hasznos-tanulságos olvasnivaló szakmabelieknek és laikus hallgatónak – kár, hogy (tekintettel arra, hogy egyszeri előadásról van szó, és aligha volt előre borítékolható a nagymérvű érdeklődés) ezúttal nem jutott mindenkinek példány.

***

Fittler Katalin

MÁV Szimfonikus Zenekar 2023. január 27

Zeneakadémia

Az éves programban a Lukács Miklós bérlet 3. előadásának magyarországi bemutatót terveztek, Juras Filas (1955-2021) Requiemjének előadását. A technikai okok miatt megghiúsult, a jövő évadra áttett műsor helyett operaestet kínáltak. Nem is akármilyet! A MÁV Szimfonikus Zenekar az egyetlen magyar együttes, amely annak idején turnézott „A három tenor”-ral. Remek ötletként most „A magyar három tenor” programot hívták életre.

Hadd bocsássam előre, korántsem arról van szó, hogy – gördülékenyebb fogalmazással – három magyar tenort hívtak meg, hanem egy olyan átgondolt koncepcióról, amelyben magyar erőkből kínáltak a szó nemes értelmében vett sztárparádé jellegű élményt. Három tenor, három karakter – mondhatni, változatok tenor-életérzésekre. Közülük Fekete Attila művészi pályája a legismertebb, Horváth Istvánnal operaszínpadon és hangversenypódiumokon is gyakorta lehet találkozni – a harmadik tenor viszont sokaknak felfedezészámba ment: Tóbisz Titusz nevét azonban az est valamennyi hallgatója megtanulta! A magát sok műfajban kipróbáló, a különböző műfajokban szerzett tapasztalatok-tanulságok birtokában felelősségteljes-elhivatott előadóművésszé érett szlovákiai magyar tenornak, a Kassai Operaház egyik legrangosabb énekeseinek meghívása annak köszönhető, hogy a külföldön is gyakran vezénylő Kesselyák Gergely nemcsak a műsorpolitika alakításában, hanem a szereplőválasztás területén is felelősségteljesen munkálkodik.

Három szólista, mindegyikük négy számot énekelt – a vokális számok „blokkjait” hagyományosan zenekari betétek tagolták. Míg ezek az énekeseknek lehetőséget adnak némi „pihenésre”, a zenekari játékosok számára épp ellenkező előjellel működnek: ilyenkor kísérőegyüttesből főszereplővé lényegülnek át. Mármost akkor, ha ilyenkor is igényes játszanivalójuk van, amellyel élményadás a céljuk.

Ez a műsor – az ismertető tanúsága szerint Kesselyák Gergely összeállítása – különleges erőpróbát jelentett a zenekar számára (korábban hosszabb műsort terveztek, s még a műsorfüzet nyomtatása után is szükségesnek tűnt a rövidítés – így is jóval fél 10 után ért véget a hét órákor kezdődő program. Ebben persze része volt a három „három tenoros” ráadászámnak is...). Érdemes külön értékelni a zenekari teljesítményt: Respighi Rossinianájának tétele töltötte be a tagolás funkcióját, a második rész nyitányául Korngold Straussianája szerepelt. A Respighi-szvit zongoradarabok bravúros hangszerelése, a Straussiana Korngold utolsó zenekari darabja. Kesselyák Gergely rendkívüli vehemenciával inspirálta az együttest; a zenei anyag valamennyi kisebb-nagyobb egysége teljes jelenléttel szólalt meg, legfeljebb néha a hangszín/dinamika kontrollja sérült a nyüzsgő forgatagban. Nagylétszámú vonóskarnál az unisonók kivitelezése mutatja a mércét (ezúttal igen csak magas volt!), a jól karakterizált motívumok esetében a lendület iramában készséggel túltettük magunkat egy-egy kissé pontatlan indításon. Érezhetően kidolgozott programmal lépett pódiumra a zenekar, és örömmel nyugtáztuk, hogy a kottatartó szinte csupán jelképes szerepet töltött be a szólisták előtt is...

Az első, bemutatkozó tömbben Horváth István Rosini: Tell Vilmosából Arnold IV. felvonásbeli áriájával lépett színre, őt követte Fekete Attila Verdi kevéssé ismert A kalóz című operájának részletével, majd operaslágert hallottunk Tóbisz Titusztól (Vesti la giubba – Leoncavallo remeke a Bajazzókból). Akár az „önök kérék” címet is kaphatta volna a Puccini-blokk, amelyben a némiképp kevésbé ismert ária ismét Fekete Attilának jutott (Donna, non vidi mai, a Manon Lescaut-ból), előtte a Che gelida manina! csendült fel Horváth István világos színű, jelentős átütőerővel rendelkező hangján, majd Cavaradossi Levéláriájával varázsolt el a hallgatóságot Tóbisz Titusz, aki szinte színpaddá változtatta a pódiumot, minimális gesztusokkal is alakítással lényegítve az interpretációt. A „kétszer három” énekszámok sorozata a továbbiakban „háromszor kettővé” változott. A szünet előtt ugyanő elénekelt Geyza Dusíktól a Dal a szülőföldről című kompozíciót (külön öröm, hogy a műsorfüzetben olvashattuk a szöveg magyar fordítását, ami úgyszintén az ő munkája). És mi más lehetett volna a folytatás, mint a Bánk bán méltán népszerű Hazám, hazám áriája (Fekete Attila énekelt). Telitalálat volt a második részben Korngold

Straussianáját követően Horváth István briliáns előadásában A rózsalovagból az Olasz ária. Wagner zenéjét Siegfried Tavaszi dala képviselte A walkür I. felvonásából, Tóbisz Titusz tolmácsolásában. Az utolsó Respigi-intermezzó után két kortárs-kompozíció részletével zárult a meghirdetett műsor. Európai premierként hallhattunk részletet Girolamo Deraco operájából (a szereplő énekét Fekete Attila keltette hangzó életre, az általa prózában mondottakat a librettista idézte) – Deraco, aki egyébként a miskolci „Bartók+” fesztivál operaszerzői versenyén eredményesen szerepelt, személyes jelenlétével tisztelte meg az előadást. És a pódiumon köszönthettük Fekete Gyulát is, miután operájából, az Excelsior!-ból – méltó befejezésként – csodálatosan idézte meg Liszt Ferenc alakját Horváth István.

Választékos-szép műsor, érezhetően felelősségteljes kidolgozottsággal. A karmester lelkesedése (és lelkesítése) méltó partnerekre talált az énekesekben, akik aféle gálának, jutalomjátéknak tekintették ezt a szereplést. És jó volt látni és átélni az őszinte örömet, amit a „három magyar” közös ráadás-produkciója váltott ki. Akik nem rivalizáltak, hanem tehetségük-tudásuk legjavát adták. Nem voltak biztonsági megoldások, minden „élesben ment”, teljes intenzitással. A hallgatóság magas átlag-életkorát meghazudtolóan, már-már stadion-léggör alakult ki. Örömmel volt, amelynek hatása – kisebb-nagyobb mértékben – mindenki átérezte.

Ilyenkor lehet sajnálkozni azon, hogy a hangversenylátogatók többsége leginkább egy-egy zenekart követ figyelemmel – ily módon sok zenebarát nem értésült erről az értékes élményszerzési lehetőségről...

***

Fittler Katalin

Concerto Budapest 2023. január 28.

Zeneakadémia

Az utóbbi években a Concerto Budapest programjában rendre megjelennek „tematikus napok”, amikor is hangverseny-folyamot kínálnak egy-egy szerző életművének értékes darabjait felidézve. Ráadásul gyakran nem különülnek el apparátus tekintetében a műsorok, tehát egymás szomszédságában hallhatunk kamaraműveket és zenekari kompozíciókat. Az ilyen vállalkozások jelentősége és haszna felmérhetetlen – vagy talán mégis inkább „felmérhető”? Az együttes zenekari művészei szólistaként vagy kamaramuzsikusként olyan fellépési lehetőséghez jutnak, ahol felelősséggel irányíthatják a hallgatóság figyelmét a szerzőre, ugyanakkor szereplésükkel a maguk művészi rangját is erősítik. És ehhez jön a – mind a közreműködők, mind a közönség számára – élményt kínáló egyttmuzsikálás vendégművészekkel.

A tematikus Schubert-napot eredetileg 2022. december 3-ra (a szerző névnapjára) tervezték. Az elmaradt program némiképp módosított változatának realizálására január 28-án került sor, az eredeti program 2. és 4. hangversenyét 17 óra 30 perces, valamint 19 óra 30 perces kezdettel hallhatták az érdeklődők, a délutáni hangversenyt követően, „ráadás”-ként a Kupolateremben várta további élmény azokat a szerencséseket, akik időben regisztráltak a gratis-rendezvényre.

Mint várható volt, sokan vállalkoztak a „Hallgassunk Schubertet!”-projektre. Az érdeklődés Schubert zenéjén túl az ismert előadóművészekre, valamint a „Virtuózok” TV-műsorban felfedezett ifjú tehetségeknél szólt, akik mindhárom alkalommal lehetőséget kaptak rangos partnerekkel való fellépésre.

Az esti hangversenyen mindenki találhatott „felfedeznivalót” magának. Brácsán csendült fel, zongorakísérettel az a-moll (Arpeggione) szonáta, amellyel lélegzetelállító élményt adott Maxim Rysanov. Elismerésre méltóan teljesített partnereként a fiatal Rozsonits Ildikó. Utána a műsor szerint hat (ráadásal hét) dal következett, zenekari kísérettel (melynek szerzőjét sehol nem tüntették fel). Ezúttal Baráti Kristóf vezényelte a Concerto Budapestet, énekesként Juliane Banskét hallottuk. A német énekesnő nem ismeretlen a magyar hallgatóság számára, magyar vonatkozású felvételei közül a legjelentősebb Kurtág György műve, a Kafka-Fragmente, amelyen Keller András a partnere. A zenekari háttér nem könnyítette meg az énekesnő dolgát, a zongorakísérről könnyebb együttműködni (együttlélegezni), a nagy apparátus, mint olyan, nyilvánvalóan kevésbé flexibilis. Tehát az interpretáció finom agogikáit kontrollálni kell, ráadásul a hangszerelésből adódó hangszín-arányokat is. Ilyenkor fokozott nehézséget jelent a rövid terjedelem, minden pillanatnak fel-fokozott a jelentősége, a folyamaton belül korrekcióra alig van lehetőség. Aligha kárhoztatható az, aki a többségükben ismert dalok esetében ezúttal a kíséret színes szövegeire fordított elsősorban figyelmet – miközben Banske minden igyekezetével azon volt, hogy közvetítse a szövegben-fogalmazottakat is.

Méltán keltett nagy várakozást a szünet után elhangzó „nagy” C-dúr szimfónia. E monumentális művet már hangfelvételen is rögzítette Keller András vezényletével a zenekar, tehát a koncepciót, a kidolgozottságot illetően aligha lehetett kétségünk. Elgondolkoztató volt viszont – mint napjainkban olyannyiszor – a tételek tempóválasztása. Hosszasan lehet ragozni az életritmus változását az idők folyamán, az ingerküszöb változását stb. – de tény, hogy az „átéléshez”, a közvetített érzelmi tartalmak megfogalmazásához és azok „felfogásához” idő kell. És nem hátrány, ha van idő a megélt lecsengéséhez, hogy az új témák (karakterek stb.) ismét fogékony befogadóra találjanak. Ez az általánosnak mondható

„probléma” kevésbé égető, amikor ismert(nek tekinthető) kompozícióról van szó, hiszen a meglévő hangzás- emlékek birtokában otthonosan tájékozódik a hallgató (ilyenkor viszont épp az egyedi interpretáció finomságainak észrevétele igényel „időt”). A tempósabb megfogalmazás segíti a folyamat-jelleg érvényesülését, néha éppenséggel segíti a nagyformák áttekintését. Ilyen többletként értékeltem a nyitótétel tempóválasztását – amelyet mintegy „logikusan” követett a „menős” II. tétel. A Scherzo viszont oly sziporkázóan gyors volt, hogy szinte egy nyelvtörő mondóka többlet-feladata elé állította az előadókat. Minden elismerés megilleti őket, amiért győzték ezt a kihívást (talán még lelkesítette is őket az efelett érzett sikerélmény). A zárótétel betetőző hatása visszamenőleg igazol(hat)ta ezt a felfokozott élettérzést sugárzó interpretációt.

Ezúttal érdemes kitérni a műsorfüzetre is. A Concerto Budapest ötlete a rendhagyó műismertetéseket illetően ezúttal telitalálat. Dr. Székely György, a Magyar Rádió egykori „Dupla vagy semmi” Schubert-versenyének győztese úgy írt a programokon szereplő darabokról, hogy minden során átjött a személyes élmények sokasága, amelyek megszerzésében – mint kitekintő utalásaiából kiderült – a hangfelvétel-kínálat alapos ismerete is közrejátszott. Remélhetőleg sokan észrevették, hogy a némiképp rövidebb angol nyelvű kísérszöveg korántsem fordítás – nyelvtudással rendelkezők számára tehát dupla haszonnal jár a füzetke végigolvasása. De hogy elégedettségek ne legyen maradéktalan: sajnos, az előadókat illetően csupán fotókra hagyatkozhattunk...

***

Malina János

Budafoki Dohnányi Zenekar 2023. január 29.

Zeneakadémia

Rajna Martin vezényelte vendégkarmesterként a *Budafoki Dohnányi Zenekart* a január 29-i zeneakadémiai hangversenyen. A koncert programján Balogh Máté nyúlfarknyi alkalmi kompozíciója, az *Alabama March* (Alabama induló), Sibelius *Hegedűversenye* és Schumann *4. szimfóniája* szerepelt; a versenymű szólistája *Kelemen Barnabás* volt.

A máris nagy tekintélynek örvendő fiatal karmesternek és napjaink egyik kimagasló tehetségű hegedűművészének döntő szerepe volt abban, hogy a közönség emlékezetes zenei élménnyel gazdagodott ezen az estén; ezt azonban ők sem érhatték volna el egy olyan precíz és fegyelmezett, csiszolt hangzású, érett zenekar nélkül, amilyenek az általam jó ideje nem hallott budafokiak bizonyultak.

Balogh Máté briliáns és szellemes miniatűrje, ez a hármas lüktetésű induló-paródia a koncert gyújtórakétajaként szolgált Rajna Martinék robbanékonny tolmacsolásában. A Sibelius-koncert előadásából viszont korántsem hiányzott az elmélyültség, a karakterek plasztikus szembeállítás, a zenekari színek gondos és érzékeny kikeverése. Fontos erények ezek a szólista számára is hálás, nagy tudással és fantáziával is hangszerelt, de valamiféle elementáris erőt, sodró lendületet mégiscsak nélkülöző darab előadása során. Zenekar és karmestere nem csupán azzal szolgálta jól a művet, hogy a jelentékeny szimfonikus szakaszokat olyan igényességgel szólaltatta meg, mintha tisztán zenekari kompozícióról volna szó, hanem azzal is, hogy Rajna – különösen a szerteágazó nyitótételben – biztos kézzel vezette a hallgatót, folyamatosan fenn tudta tartani a mű kohéziójának érzetét, azt, hogy a zene halad valahonnan valahová. Egyáltalán: imponálóan intenzív, de a részletekre is gondosan figyelő vezénlyését tömören a „világosság” szóval jellemezhetjük legjobban.

Emellett kitűnő volt a kapcsolat, a visszacsatolás is a szólista és a karmester között; ez a pusztaszinkronitáson túl azt jelentette, hogy az emocionális-dramaturgiai folyamatok is zavartalanul íveltek át a szóló-tutti váltásokon, például a nyitótétel második felében, a hegedű szenvedélyes, panaszos felkiáltásait követő, nagy zenekari fokozás során. Nagyon szépen szólaltak meg a lassú tétel kezdő ütemei is a klarinét- és oboapárokon, majd a szólóhegedű átszellemült játéka is aláhúzta Sibelius e ritka bensőséges megnyilvánulásának lírai szépségét. A tétel utolsó pillanatában pedig azt igazolta Rajna Martin, hogy még egy akkord leintése is lehet zeneileg kifejező. A zárótételből a rézfúvók eksztatikus – és kristálytisza – hangzása, no meg a szólista elementáris virtuozitása maradt emlékezetes elsősorban. Amikor viszont Kelemen Barnabás két tételt is eljátszott ráadásképpen Bach d-moll partitájából, akkor már azt a humorral is színezték, önfeledt életörömöt, Bachnak azt a tanítani való megközelítését csodálhattuk meg játékában, amely nem riad meg a nyomasztó tökéletességű zseni toposzától, s az ő zenéjében is az életközeli, direkt élményt keresi és találja meg.

A világosság és a plaszticitás volt a kulcsszava a Schumann-szimfónia interpretációjának is. Igen kifejezően, énekbeszédszerűen szólalt meg a nyitótétel bevezetőjének triolamozgású alapgondolata, és szuggesztívek voltak a megfontolt – inkább Moderato, mint „Lebhaft” – tempóban kibontakozó főrészt széles gesztusai és jól megformált váltásai. Legfeljebb a Scherzo főtémájának „rossz” ütemrésze eső marcatóit nem érezhettük igazán pregnánsnak. A hallgató elgondolkozhatott azon is, hogy a szimfónia most játszott második változatának vastagabb hangszerelése vagy az előadás kelti-e azt a benyomást, hogy alig hallunk igazi pianókat. A Scherzo zárószakaszában a sejtelmes hegedű-pianók hallá-

tán azután mégis úgy érezhette, hogy inkább a hangszerezés a ludas. Mindeközben a zenekartól is további szép részletmegoldásokat hallhattunk a kifogástalanul tiszta fúvós oktávmenetektől a vonások ruganyos nonlegato artikulációiig – amíg azután minden apró öröm fel nem oldódott a zárótétel örömittas kiteljesedésében – a kevés önfeledt kitárulkozás egyikében, amelyet Schumann örökül hagyott számunkra.

***

Fittler Katalin

Concerto Budapest 2023. február 18.

Zeneakadémia

Február 18-án és 19-én azonos műsorról lépett pódiumra a Concerto Budapest (a Géniusok bérlet 6., ill. a Volumenek bérlet 5. estje), az előbbi további rendezvényként „mini-koncert” követte: a zenekarnál hagyományos „Premier”-ek sorában Kondor Béla 2019-ben komponált Kettősverseny fuvolára és klarinétra – A csalogány és a rózsza című darabját ismerhették meg az érdeklődők.

A hangverseny műsora „szokatlan” mondható, ám az összeállítás szempontjaival kapcsolatos hipotéziseket gyártani felesleges lenne. Vegyes programot kaptunk, amelyben a darabokat legfeljebb az „értékesség” rokoníthatja. Kezdődött Bach VI. brandenburgi versenyével, amelyet gyorsan feledtetett a folytatás. Aligha meglepő, hogy Mozart C-dúr zongoraversenye (K. 503) ezúttal sem tévesztette el hatását. A francia szólista, Lucas Debargue játéka ritka élményt jelent: azon kevesek közé tartozik, akik a játékkal hangzó bizonyosságát adják annak a különlegességnek, amelynek meghatározására könyvtárnyi Mozart-elemzés tesz kísérletet. Zongora-közeli körökben terjed a mondás, miszerint Mozart a gyerekeknek könnyű, a felnőtteknek nehéz. Debargue a maga 32 évével mindkét világban otthonos: felnőttként győzi a nehézségeket, olyannyira, hogy megléttük szinte fel sem tűnik, s éppen ezért őszintén hirdeti a mozarti muzsikának azt az „egyszerűségét”, amely áttekinthetővé (egyszersmind érthetővé-szerethetővé) teszi a legifjabbak számára is. Már-már „eszköztelenül” játszott, a teremtő pillanat spontaneitását idézve – ez csak keveseknek sikerül, a legnagyobbak között is! Ilyen játékos partnerének lenni: kiváltság – vélhetőleg tudatában volt ennek a kamarazenei érzékenységgel muzsikáló zenekar is. Az együtt-játékot öröm lehetett koordinálni is. Ezt követően Debargue egy Scarlatti-szonátával köszönte meg a lelkes tetszésnyilvánítást. Az előadó magasfokú empátiájáról tanúskodott a már-már rögtönzés-érzetű szabadságnak és a barokk formai fegyelemnek a szintézise.

A Steinway-hangszer engedelmesen követte az interpretációs elképzeléseket – aligha hiányolt volna bárki is historikus hangszert!

A szünet után a zene világának másik univerzumába kalauzolt Mahler Adagioja (X. szimfónia), melyben a hegedűszólót a koncertmester Környei Zsófia játszotta. Tartalmas hallgatnivalóban gyönyörködhattunk. S aki nek ennyi jó kevés ... - Szymanowski IV. szimfóniája, ez a sajátos műfajú kompozíció teljesítette ki az est műsorát. A „Symphonie Concertante” műfaj-meghatározás is csupán más irányból történő közelítés ehhez a zongorára és zenekarra fogalmazott háromtétéles alkotáshoz. Ritkaság ez a hazai koncerttermekben – s ennek megfelelően, tájékozódni szándékozó figyelem követte az előadást. A zenekarhoz ezúttal is Debargue társult – de mintha kicserélték volna. Fantasztikus érzékenységgel alkalmazkodik a legkülönbözőbb játszani valókhöz!

És éppen e mű készlet arra, hogy beszámolómban szokatlan módon, említést tegyek a műsorfüzetről. (Ami napjainkban mindinkább megbecsülni való!) A Concerto Budapest ebben az évadban arra tett kísérletet, hogy megújítsa a műsorfüzeteit, és pedig oly módon, hogy a törzsközönségből kér fel rendhagyó műismertetésre lelkes zenebarátokat. Ismert műveknél kifejezetten üdítő a konverzációs stílus, az esetenkénti sztorikat, anekdotákat élvezettel olvassuk. Olyan kompozíciónál azonban, amelyről hangversenykalauzok sokaságában is alig találni közérthető-közérdekű tájékoztatást, bosszantó szószaporításnak hatnak a lényegről (magáról a műről) elterelő információk, még akkor is, ha újdonságokat tartalmaznak.

Nem kétséges: nehéz feladat, szinte lehetetlenség az objektív és a szubjektív közlések „ideális” arányát eltalálni. A megírottak „lektorálása” pedig maximálisan ellentmondana ennek a fellazító tendenciának. Éppen ezért a felkértek egyéni felelőssége a leírottak kritikus átolvasása, hogy se képzavar, se helyesírási hiba ne maradjon a szövegekben. (Sovány vigasz „régies” írásmódra hivatkozni a „cseballó” olvastán stb.)

Elhúzódott a tartalmas műsor, úgyhogy kicsit csúszott a 22 órai kezdet. (A bérletesek számára gratis-program volt, de lehetett külön jegyet is vásárolni a Premier-koncertre.) S nemcsak azért került előre a bemutató utánra tervezett rövid beszélgetés, nehogy a zene után távozzon a hallgatóság jelentős része, hanem minden bizonnyal a zenekari játékosoknak is jól jött a rövid szünet.

Seidl Dénes (egyébként a Concerto Budapest trombitaművésze) rutinos műsorvezető, moderátor, lényegretörően faggatta Kondor Ádámot, aki frappáns-rövid válaszaival mielőbb a zenére akarta terelni a figyelmet. A közönség (a kollégának kijáró érdeklődésből jól vizsgáltak ezúttal a zeneszerzők!) megtudta, amit egyébként is sejthetett: személyre szabottan komponálta a

bemutató együttesnek, és szólistaként a Concerto Budapest két kiváló fúvósának (Kaczander Orsolya – fuvola, Klenyán Csaba – klarinét) a kettősversenyét. A műsorfüzet rövid ismertetőjéből azt tudtuk meg, hogy „az iráni klasszikus költészet tele van szerelmi dalokkal, amelyek megéneklék a csalogány örök szerelmét a rózsá iránt. A darab alcíme utalás e szüntelenül ismétlődő allegóriára”. De nem kell Iránig menni allegóriáig! Kár, hogy Oscar Wilde híres (és tanulságos) meséje nem került szóba – ezt a műhelytitkot magától aligha árulta volna el a szűkszavú szerző.

Tanulságos volt ez a bemutató a tekintetben is, hogy ismét egy adalékkal bővült a „teher alatt nő a pálma” példatára. A kétségkívül erős igénybevételt jelentő műsort követően a fáradság legkisebb kifejezésre juttatása nélkül, lelkes-odaadó együttes vitte sikerre a kettősversenyét. Keller András zenekarnevelő koncepciójának az eredményeként könyvelhetjük el ezt a szellemi teljesítményt, ami igényes zenélést eredményezett. Öröm volt hallani a hangszereléstani ismeretekről és hangszín-igényekről tanúskodó partitúrát, s nem utolsó sorban azt a két szólista-rangú (főállásban) zenekari muzsikust, akiknek szólóállásai megannyi örömteli percet szereznek időről-időre a mindenkori hallgatóságnak. Ezúttal módjuk volt kamatoztatni virtuóz hangszertudásukat (amiben egyszersmind az instrumentumok „természetének”, lehetőségeinek alapos ismerete is benne rejlik, nem kis mértékben a 20-21. századi művek követelményein edződve), és azt a dialógus-készséget, amely alapvető meghatározója játéukban, bármely apparátusban. A premier sikerén osztozik a szerző és az előadás valamennyi résztvevője. A mű hangzó életben tartásának felelőssége azonban már megoszlik: a zenekar igazgatója, a vezető karmester, mint a programok összeállítója tehet a legtöbbet azért, hogy a bemutató ne csak egy kipipált programpont legyen, hanem nyitánya egy mű (remélhetőleg hosszú) hangzó életének. Valamennyi lelkiismeretes közreműködő megérdemelné, hogy a befektetett munka a továbbiak során kamatozzon!

***

Fittler Katalin

Pannon Filharmonikusok 2023. február 19.

Művészetek Palotája – Nemzeti Bartók Béla Hangversenyterem

„Lawrence Brownlee és vendégei” – ezzel a címmel hirdették a hangversenyt, amely a Müpa, a Pannon Filharmonikusok és a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. koprodukciójaként jött létre. A zenekar éves programjában (REFRÉN 22/23) mindkét estnél (Budapest – febr-

ruár 19, Pécs – február 21) a Müpa-rendezvény alcíme szerepel: „Bel canto áriaest”. Míg e második érdemi információt közöl, az első felébreszti a kíváncsiságot, ki lehet az a művész, aki „megválogatja” énekes-partnereit. (Az „előtörténethez” tartozik, hogy a járvány meghíúsította 2020-as fellépéseit – ám időközben egyszer mégis szerepelt fővárosunkban, egy szabadtéri koncerten.) Brownlee pályájának patinás-rangos színhelyei közé most sorolódott be a Müpa, a dél-koreai Gyungmin Gwon egy tavalyi versenyen a Müpa különdíjasa lett, Lidia Fridmant pedig 2021 novembere óta tartja számon a Müpa közönsége (sikeres beugrásának a Lucrezia Borgia címszerepébe). Az est dirigense Nikolas Nägele volt, aki fiatalon jelentős tapasztalattal rendelkezik mind operakarmesterként, mind pedig a bel canto repertoárból kitüntetetten Rossini-interpretátorként.

Nem kis feladat hárult tehát a Pannon Filharmonikusokra, akiknek négy nyitánnyal jutott lehetőségük önálló produkcióra (Rossini: Tell Vilmos, Bellini: Norma, Rossini: A tolvaj szarka, és Olasz nő Algírban). A vendégkarmester óhatatlanul is saját „elképzelését” hozza, amihez alkalmazkodni kell – napjainkban ez, szinte személyektől függetlenül, leginkább a (gyors) tempóválasztásban mutatkozik meg. A nyitószámban igényes zenekari szólista-teljesítményekben gyönyörködhetünk (gordonka), mondhatni, a „bel canto” a hangszeresek számára is célt jelentett. Énekeltek a hangszerek, mondhatni, daloltak, kiegyensúlyozott dinamikai keretek között. A szünet után némiképp módosult a helyzet; A tolvaj szarka nyitányban a lelkes muzsikálás inkább lelkiismeretes igyekezetnek adta át a helyét, s a korábban makulátlan intonációba gikszerközeli pillanatok kerültek. A karmester lelkesedésével menthető, hogy figyelmen kívül hagyta a fáradás szempontját, és a hatásosság érdekében erőltette a tempót, jóllehet némileg visszafogottan jobb eredményhez jutott volna. Így a virtuozitás élményét csökkentette az erőlködés érzete, ami abban is megmutatkozott, hogy a dinamikai fokozás a hangerőre korlátozódott (csak „hangosabb” lett a zene, az ún. Rossini-crescendo élménye elmaradt).

A megadott műsorból két ária maradt el (előtte bejelentették: a szoprán az egészségi problémája ellenére vállalja a fellépést – így is maradt két áriája és egy duettben is énekelt) – a négy nyitánnyal a kilenc ária és a duett így is komplett programot alkotott (s ehhez jöttek még a ráadások!).

Lidia Fridman énekében a bel canto igényelte koloratúrkészséget értékelhettük leginkább, hangjának tónusa (sötétítések) néha mesterkéltnek tűnt, szövegmondásának problematikája pedig azért tűnt feledhetőnek, mert a remek feliratozás (Lax Éva munkája) jótékonyan helyettesítette. Hogy mégis feltűnt, annak köszönhető, hogy mindkét férfiénekes élményszerűen „mondta” a szöveget, némi eredeti nyelvű műismeret birtokában, a magyar fordítást látva, szinte szinkronban „visszafor-

dítható” volt az ismert olasz operaáriák szövege. A francia nyelvű éneklésre sem lehetett náluk panasz! Hozta a színpadot a bariton Gwon, de az est sztárja (a szó legnemesebb értelmében) a „mindentudó” Brownlee volt. Él a zenében, egyszersmind a zene él benne – s árad belőle. Stílusok és műfajok feletti ráadásul az az öröm, ami a művészből árad (ezt nem lehet tanítani/tanulni!), és ez a boldogság „ragadós”: áterjedt a hangszerekre is (kiváltképp a zenekari szólistáknál érződött ez), és betöltötte a nézőteret is. Örömmel hallottunk, ami – valljuk meg – nem túl gyakori a komolyzenei rendezvényeken.

Brownlee-nél szerencsésen találtak az adottságok-képességek a képzéssel megszerzett tudással. Pazarlóan bánik hanggal, energiával - ami a siker, s a művészi meglepedettség csatornáin visszaáramlik, további energiakészleteket mozgósítva.

A jól felépített (Rossini-Donizetti-Bellini) műsor csúcspontjának, parádés finálénak Tonio áriáját választották (Az ezred lányából, a híres kilenc C-vel!) – és mi mással jellemezhetnénk a pályájának harmadik évtizedét kezdő (50. évét betöltött) művészt, mint hogy harmadik ráadásként másodszor is elénekelt a „hanggyilkos” áriát. Éppoly tökéletesen, mint először. Élőben jelen lenni ilyen rekord-produkció (amelyben ráadásul nem a „virtus”, hanem a minőség dominált): egészen kivételes élmény volt! Energizálta partnereit is – vélhetően a tényleges igénybevétel okozta fáradtságnál maradandóbb hatású marad számukra is az élmény!

***

Malina János

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara 2023. február 15.

Magyar Zene Háza

Február 15-én a Magyar Zene Házában adott egyrészes, népszerű darabokból összeállított hangversenyt a *Rádiózenekar* vezető karmestere, *Riccardo Frizza* vezényletével. Miután a jeles intézmény koncerttermét korábban nem volt alkalmam megismerni, már a helyszín miatt is fokozott érdeklődéssel néztem a koncert elé.

A csupa üveg teremről elmondható, hogy nem is hasonlít semelyik meglévő koncerthelyszínünkre: nagyobb, 4–500 főt befogadó kamarateremről van szó, amely enyhén emelkedő széksoraival, mélységéhez képest tekintélyes szélességével inkább színházteremre emlékeztet. Némileg elgondolkodtató, hogy a helyiség alakjából adódóan meglehetősen széles pódium – mint ebben az esetben is – elegendő egy közepes méretű szimfonikus zenekar elhelyezéséhez, míg maga a tér inkább kisebb formációk hangtömegére van méretezve.

Ezt az előzetes benyomást a hangzó élmény szerencsére nem erősítette meg, mert az akusztika meglehetősen kellemesnek bizonyult. Egyszersmind pedig szigorúnak abban az értelemben, hogy nem mosta össze jótékonyan az apróbb pontatlanságokat, szétszólásokat. (Ez is elsősorban a kamarazenei produkciókban ideális tulajdonság.)

A terem tehát mindent összevéve jól vizsgázott.

A koncert legkevésbé sikeres vonatkozása a műsorválasztás volt. Az első két műsorszám Debussy *Suite bergamasque*-jának kalákában készült zenekari változata, illetve Joaquín Rodrigo *Andalúziai koncertje* volt. A hatás azonban a zenekar és a mindig friss és energikus Frizza minden igyekezete ellenére meglehetősen erőtlenné bizonyult. A Debussy-ciklus darabjainak illata, végtelen finomsága veszett el a többnyire vastagnak, nehézkesnek ható hangszerezésekben (három darabot egy no name mesterember dolgozott fel, csupán a *Clair de lune* átírása fűződik jelentősebb zenész, André Caplet nevéhez). Még a játékos-pajkos Menuet sem hatott elég érdekesnek ebben a tálalásban; s a Claire de lune-ben is adódtak – a hangszerezésből eredő – arányproblémák. Azt mindenestre elmondhatjuk, hogy Frizza így is jó tempókat vett, súlyt fektetett a szépen megrajzolt dallamívekre, és általában véve kihozta az átiratokból azt, amit lehetett.

Rodrigo 1967-ben komponált, négy szólógitárt foglalkoztató versenyműve halvány árnyéka 28 évvel korábbi gitárversenyének, az Aranjúezi koncertnek. Itt is, ott is Albéniz követőjeként mutatkozik be, de ebből a műből hiányoznak a korábbi kompozíció tetszetős gondolatai és megkapó atmoszférája; legfőbb jellegzetessége a langyosság. Persze jelen van a spanyolos kolorit, de ezúttal kötelesség- és rutinszerűen. Hogy mégiscsak hallgathatóvá vált ez a műsorszám is, azt a négy kitűnő gitárosnak, *Csáki Andrásnak*, *Girán Péternek*, *Fellegi Dávidnak* és *Pavlovits Dávidnak* köszönhetjük. Mind-egyiküket hallhattuk szólóban is, és – írjuk ezt Rodrigo javára – mindenféle más kombinációban is felléptek, mindig nemes dallamformálással, precízen és összecsiszoltan. S helyenként persze virtuozitásukat is megcsilanthatták.

A szünet nélkül eljátszott műsor utolsó darabja viszont sok mindenért kárpótolt. Az nem más volt ugyanis, mint Prokofjev *Klasszikus szimfóniája*, tehát egy minden szempontból ideálisan megválasztott zenemű. A zenekar mérete, a darab népszerűsége és üdésége, szemtelenségig menő szellemessége egyaránt megfelelt Frizza egyéniségének és a zenekar felkészültségének. A fagottok karikatúraszzerű, száraz kattogása már a nyitótétel elején azt ígerte, hogy olyan előadást fogunk hallani, amely nemigen szalaszt el egyetlen alkalmat sem arra, hogy érzékeltesse a kompozíció különleges, fűszeres ízeit. A villódzó nyitótétel könnyed-

sége, virtuozitása, egy-egy groteszk szín és akcentus felbukkanása igazi csemegével szolgált. Az egész előadás annyira telítve volt szinte vizuálisan is érzékelhető gesztusokkal, mintha Prokofjev a 20. század elején már tanulmányozta volna a barokk gesztika és retorika zenei megnyilvánulásait. Az egyes hangszerek Haydn Napszak-szimfóniáit idéző rövid szólói is briliánsak voltak. Különösen tetszett a ländler-karakterű Gavotta pontosan eltalált – a szigorú metrumot semmibe vevő, mégsem eltúlzott –, széles tomporú előkecsoportja, meg az egész zárótétel pompás, életteli kavargása.

***

Fittler Katalin

Budafoki Dohnányi Zenekar 2023. február 26.

Zeneakadémia

A „Párizs aranykora” című hangversennyel vette kezdetét az idei Cziffra György Fesztivál. Az örvendetes módon nemzetközi megmutatkozásig és elismertségig eljutott rendezvény(sorozat) életre hívásáért és többszintű irányításáért nem lehet eléggé hálás a zenebarát hallgatóság. De, ami legalább annyira fontos: közreműködésével művészileg is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy megtartsa a régi hallgatókat és növelje az érdeklődők számát.

A nyitókoncert – immár hagyományosan – ünnepélyes alkalmat jelentett a Cziffra Fesztivál díjainak átadására. Gazdára talált az Ifjú tehetség-díj (Tözsér Gergő – fuvola), a Kreatív művész díj (ifj. Balázs Elemér – zongora, Oláh Krisztián- jazz zongora) és a Tehetség-díj (Gertler Teo – hegedű, Magyar Valentin – zongora, Rajna Martin – karmester) mellett az Életmű-díj (Tóth Ibolya zenei rendező, Falvai Sándor zongoraművész, egyetemi tanár, Dubrovay László zeneszerző) is. Örömmel, hogy ezt követően a díjazottak is végighallgatták a hangversenyt.

A rendezvényt talán érdemes lett volna a szokásos fél nyolc órai kezdéshez képest korábbra tenni, s akkor talán minden hallgató részesülhetett volna a meghirdetett műsort követő (eleve „borítékolható”, minden várakozást kielégítő) parádés ráadás-sorozat élményében is. Ekkor Balázs Jánosnak köszönhetően megtapasztalhattuk a virtuozitás fogalmának elementáris hatását, amely a romantika korában rendkívüli népszerűségnek örvendett.

A műsor a rendszeres hangversenylátogató számára is tartalmazott ínycségeket. Az első részben Saint-Saëns közkedvelt műve, Az állatok farsangja rendhagyó módon került előadásra: Lackfi János erre az alkalomra valamennyi tételhez írott verseit olvasta fel, ami egy-

szeri élményt jelentett – nemcsak irodalomkedvelőknek! Ráadásul két tétel esetében (Kakukk, Zongoristák) nem csupán „bekonferálta” a hallgatnivalót, hanem – a 19. században népszerű melodráma műfaját is megidézve – obligát szólamként társult a muzsikához.

A zenekar ezúttal némiképp csökkentett létszámmal szerepelt (8-6-4-3-2), ami azt eredményezte, hogy még inkább felfigyelhettünk a két zongorista iránt magas igényeket támasztó szólamaikra. Balázs János és az olasz Sandro de Palma érezhető kedvvel vett részt ebben a játékban, és felkészültségtől tanúskodott valamennyi zenekari szólista. Legfeljebb a Zongoristák tétel egyedi megoldásában tűnt fel némi szokatlan vonás. E muzsika természetéből adódóan a finoman élcelődő zenei humor mintapéldája, amennyiben a mintegy „végtelenül” (ráadásul mechanikusan) gyakorló hangszereseket parodizálja. Nem téveszti hatását ez, ha mechanikus-pontos a két zongorista játéka. Ehhez képest többletet kívántak adni (véltetőleg főként az olasz művész kezdeményezésére), amennyiben eljátszották, hogy „nem mindig sikerül” ez a mechanikus pontosság. Mai nyelven, talán kissé „túltolták” ezzel az eredetileg kétségkívül finomabb-érzékenyebb jellemzést, a karikatúra irányába. (A hatást tekintve, jól vizsgázott az ötlet.)

A második részben további vonósokkal bővült a gazdagabb hangszerelésű művek előadógárdája (10-8-6-6-4). Bizet C-dúr szimfóniája jutalomjáték volt az oboistá(k)nak! Az előadást illetően, a formai felépítés arányossága tűnt a legnagyobb erénynek – az összhangzás egészét talán az ünnepi alkalom felfokozott légköre tette némiképp túldimenzionálttá. Hatásos, de ríktó színeivel figyelemfelkeltő plakátra emlékeztetett. Az viszont vitathatatlan, hogy megjegyeshető/megjegyzendő emléket adott a hallgatóságnak.

A maximális igénybevételt jelentő programokban gyakorlott Budafoki Dohnányi Zenekar jól bírta energiával a műsor egészét: jutott erő a fokozásra Franck Szimfonikus variációk címmel közzétett, érdemben zongoraverseny-rangú darabjához is. Itt mutatkozott meg leginkább Hollerung Gábor zenekarnevelő munkájának eredménye: az imitációk, fugato-jellegű szakaszok nemcsak pontosan, hanem jól formáltan és dinamikailag is kifogástalan megszólaltatásban csendültek fel. Balázs János fölényesen győzte a játszanivalót – s miközben virtuozitásának adóztunk nagy elismeréssel, meg kellett állapítani: érthető, hogy kevesen, ritkán tűzik műsorra hangversenyen ezt a zeneileg értékes darabot.

Sziporkák, szikrák – és fergeteges tűzijáték. Csillóság, virtuozitás. Vonzó kellékei a nagy nyilvánosság számára tervezett, további gazdag programnak, amely remélhetőleg – a korábbi gyakorlat folytatásaként – hasonló érdeklődésre tarthat számot.

***

Fittler Katalin

MÁV Szimfonikus Zenekar 2023. március 3.

Zeneakadémia

Interneten jött az értesítés: „2023. március 3-án, pénteken, az előzetesen meghirdetett Gyász és vigasz című koncert műsora gazdasági okok miatt ELMARAD”. Sajnálatos – ráadásul nem az első eset, hogy zenekar anyagi okok miatt kényszerül műsorváltásra.

Az Erdélyi Miklós – bérlet 4. estjét a „korai és kései romantika” jegyében hirdették meg, műsorán Webertől A bűvös vadász nyitánya, valamint az I. felvonásból Max áriája szerepelt, majd Dohnányitól következett a Szimfonikus percek ciklusa, a szünet után pedig Mahler IV. szimfóniája csendült fel. Dirigensként az együttes (2021 szeptembere óta) vezető karmestere, Farkas Róbert lépett pódiumra, a szimfóniában az eredeti műsorban is meghirdetett közreműködőt, Pasztircsák Polinát hallhattuk, a Weber-áriát Nyári Zoltán énekelte.

A MÁV Szimfonikus Zenekar bérletes törzsközönsége az idős generációhoz tartozik, gyakori, hogy „apáról fiúra” száll a bérlet – nem meglepő, hogy a hallgatók egy része csupán a helyszínen értesült a műsorváltásról. Némelyekből ez meglehetősen barátságtalan reakciót váltott ki – de a hangverseny végére eltűntek a zavaró felhangok, elégedett-hálás közönség vette búcsúját az épülettől.

A MÁV Szimfonikus Zenekar éves műsorprogramjában rendre a Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében megrendezésre kerülő Szőke Tibor mesterbérlet kap kiemelt jelentőséget – a különleges élményhez a szólista-választás is hozzájárul. Ez a hangverseny, műsorát és a közreműködőket tekintve, megálta volna helyét abban a kínálatban is!

A Zeneakadémia pódiuma jóval kisebb a Nemzeti Hangversenytereménél – másként kell elhelyezkedni a játékosoknak. Sőt, alkalmanként a vonóskar létszámát is befolyásolhatja a rendelkezésre álló hely. Mindenesetre, arra nem lehet panasza egyetlen hangszeresnek sem, hogy „nem hallja” valamely másik hangszer jelentős szólamát. Ez a pontos összjáték szempontjából jelenthet könnyebbé. Habár ilyesmire aligha van szükség: Farkas Róbert remekül tartja kézben együttesét, mozdulataival elősegítve, hogy olyan hangzó konstrukció alakuljon ki, amely híven adja vissza az adott kompozíció hangzásarányait.

Ezt a hangversenyt, előadás szempontjából, egy egyenes crescendo-jellel lehetne szemléltetni. A bűvös vadász nyitánya közismertnek tekinthető. Mindazonáltal, vagy éppen azért, kritikus hallgatóság jut neki. Merthogy ki-ki a korábbi hangzás emlékeihez,

hangzásélményeihez viszonyítja a felcsendülőt. És ilyenkor háttérbe szorul az „élő előadás élménye” szempont, a legkisebb pontatlanság, „lötyögés” is nemcsak hibának, de bűnnek számít. A hatásos formálás viszont feledtette a kisebb hiányosságokat. Max áriáját – értelemszerűen – az énekes tette élménnyé. Nyári Zoltán korántsem „elénekelte” szólamát, hanem mintegy „részletet adott elő” az operából, már-már színpadi atmoszférát varázsolva a pódiumra. A művész képes volt úgy visszaadni az operahős lelkiállapotát, mintha a cselekmény-folyamatnak lenne része. Német nyelvtudás nélkül is sejthette mindenki (az is, aki nem ismeri részletesen az opera tartalmát), hogy miről énekel – de a Müpában például bevett szokássá vált szöveg-vetítés által elkényeztetett hallgatók hiányolhatták ezt a tájékoztatást. Mivel a zenekar – minden gazdasági nehézséggel dacolva – valamennyi hangversenyhez ismertetőfüzetet biztosít, ilyenkor érdemes lenne a szövegeket (két nyelven, vagy legalább magyar fordításban) közzétenni. Annál is inkább, mert ráadásul a Zeneakadémián az időben érkező hallgató időben megkapja az olvasnivalót, tehát némileg tájékozódva tudja hallgatni a zenét.

A zenekarnak (mint bármely együttesnek, amely műsorra tűzi) kihívást jelenthetett a Dohnányi-miniatűrök előadása. Hasonló a helyzet ezekkel a tételekkel, mint a dalokkal: a rövid terjedelem jelenti a fő nehézséget, ugyanis már az első pillanatban meg kell teremteni az atmoszférát, és közben sincs lehetőség „lazításra”, „üresjáratokra”. Minden pillanat számít – és korrekcióra nincs lehetőség. A tagságában jelentősen változott, életkorában megfiatalodott együttes számára testhezállónak tűnt az igényes feladat. Más kérdés, hogy a viszonylag kislétszámú hegedűszólamok játékosaira fokozott felelősség hárult. (Kevesen aktívak már abból a vonós-közösségből, amely részese volt Takács-Nagy Gábor jelentős színvonal-növekedést eredményező műhelymunkájának. Így inkább ki-ki lelkiismereti feladatnak tekinthette a virtuóz szólamok perfektt tudását.)

A nagy élményt a Mahler-szimfónia jelentette, megkoronázásként a zárótétellel, amikor a szólista Pasztircsák Polina színrelépett. A mahleri mértékkel „kis apparátusú” szimfóniában sok zenekari játékos kap szólistikus feladatot. Ezek többségét példásan kivitelezték, az apró gesztusokból-motívumokból hangszínekben gazdag hangzásképet hozva létre. Különösen elismerésre méltó az együttes egészének a teljesítménye, ha arra gondolunk: mindössze egyetlen előadás kedvéért tanulták meg a művet. Érdemes lenne úgy szervezni az éves programokat, hogy rentábilisabb legyen a befektetett munka, és többekhez jusson el az elismerésre méltó teljesítmény. A pénteket pirosbetűs ünneppé varázsoló zárótétel video-megörökítésre kívánczított!